

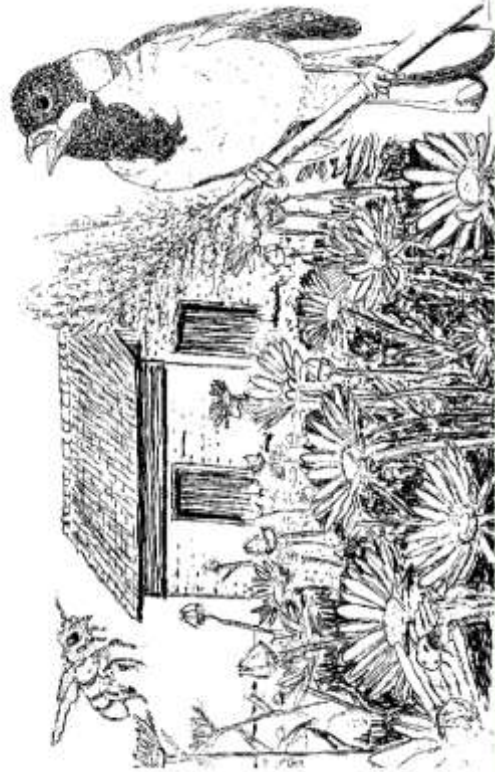
Deel 12

Vestzakwandelgids

€ 2,50

Wandelaar.nl

Brabantse Biesbosch

5 Mooie wandelingen
Duidelijke topografische kaarten
Heldere beschrijving
Wandelpooppunten

1 HANK – KIJFHOEK EN BOERENVERDRIET

Navigatieadres	Hank, Vissershag 2
Afstand	13 km
Knooppunten	P>10>11>84>82>85>20>P

Wie De Biesbosch wil zien haaste zich...

Nog steeds geven eb en vloed aan deze watertuin een voortdurend wisselend aspect, donkere grienden spiegelen zich nog altijd in het water, nog zien we hier de riethalmen buigen en wuiven als de wind er over gaat, jagers schieten er nog menig boutje en de vissers verschalken er nog menig visje, maar let op: dit land van namelozen raakt bedolven onder de welvaart van onze eeuw. Het wordt herinnering, de contouren vervagen al, hoe was het ook al weer vóór de oorlog? De planologen en de landmeters, Rijkswaterstaat en Heidemij, de mensen van de ruilverkaveling en van de streekplannen, ze kunnen ons misschien wel vertellen hoe dit land gaat worden, maar wie wil weten hoe het eenmaal was, die moet de hakers, de griendwerkers en de bandsnijders uithoren en ja, natuurlijk ook de vissers en de jagers en niet te vergeten een enkele oude kooiman die nog weet heeft van de stilte in en om een eendenkooi, toen motoren, tractoren en combines nog niet waren uitgevonden.

Als u denkt dat het voorgaande een recente noodkreet is dan moet ik u teleurstellen. Dit schreef Andries Visser in de jaren 60 van de vorige eeuw in het boek **'De ruige Biesbosch'**. Het was een welhaast wanhopige hulproep, maar het was waarheid. De Biesbosch zoals hij was bestaat niet meer.

Inmiddels zijn de plannen die Andries voorzag uitgevoerd en.....al weer lang en breed ingehaald en.... verleden tijd. En een volgende generatie zal

zeggen *'De Biesbosch zoals hij ooit was bestaat niet meer'*. Want zoals in de vorige eeuw De Biesbosch op de schop ging is hij intussen wéér op de schop gegaan. En het zijn weer planologen, landmeters en ambtenaren die er voor zorgen dat De Biesbosch in 'oorspronkelijke staat' terug komt. Maar dat gebeurt natuurlijk niet. Je kunt van De Biesbosch prachtige natuur maken, rijke natuur zelfs. Maar wat niet terug zal komen zijn de hakkers, de griendwerkers, de rietsnijders. En ja, natuurlijk ook de vissers en de jagers niet en niet te vergeten de kooiman met zijn kooihondje. Kortom, het menselijk bedrijf zoals het was keert niet weerom.

En zo beginnen we aan een wandeling die model staat voor De Biesbosch van vandaag: enerzijds lopen we over stevige dijken langs rijke akkers en anderzijds langs het arme griend- en rietland van De Biesbosch zoals het was na de vloed. We beginnen bij het parkeerterrein achter de jachthaven. En lopen vandaar naar de dijk, gaan bij het kruispunt linksaf, het fietspad over de dijk langs de Jepegatweg.

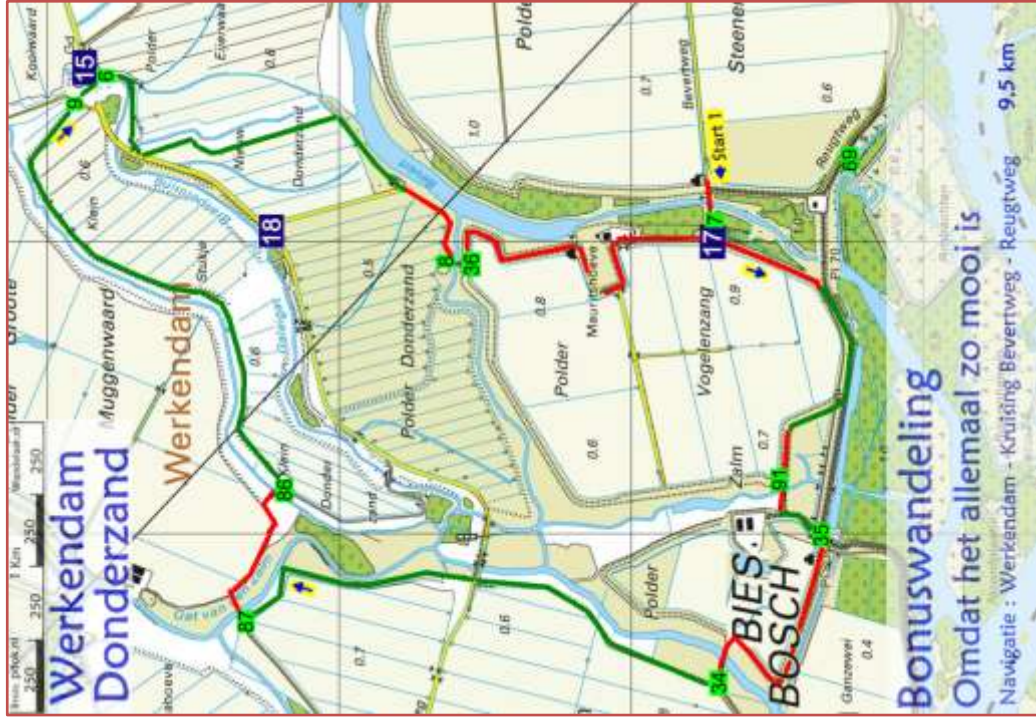
Het is een heerlijke junidag. We verlustigen ons aan de kleurenpracht en verbazen ons over de bloemenrijkdom op de dijkhelling.

Planten die vroeger zeldzaam waren staan nu rijk te bloeien in de berm. Neem nu knoopkruid, ooit sprong je een gat in de lucht als je het zag en nu is het een algemeen voorkomende bermplant. Van juni tot aan de herfst geven ze kleur aan het pallet van bermen en dijkhellingen. Het lijkt wel alsof de smalle sierlijke bloemblaadjes uit een mandje tevoorschijn komen. Rondom de bloemen is het gezoem en gegons niet van de lucht. Waar wij ons verlustigen aan de kleuren doen insecten zich te goed aan het stuifmeel van de bloem.

Langs de dijk staat een prachtige keet, iets te prachtig eigenlijk. Als je deze keet ziet dan zou je bijna verlangen naar het griendwerkersleven, maar de realiteit was wel anders. Het is begrijpelijk dat men een zweem positieve nostalgie rond De Biesbosch tracht te laten zweven, maar de realiteit was echt anders. Waarom heten deze polders anders Kijfhoek een Boerenverdriet? Desondanks is er ook die andere realiteit: het is niet eenvoudig om een aantrekkelijker wandelpad te vinden in deze omgeving dan dat van het tweede deel van de wandeling.

Ik kan het niet genoeg benadrukken: de essentie van wandelen is vrijheid.

5 (Knooppunten)wandelingen in De Brabantse Biesbosch

